

Програма факультативного курсу із зарубіжної літератури

«Література США»

7,8,10,11 класи

Автори-укладачі:
вчитель зарубіжної літератури
Богуславецької загальноосвітньої школи
Золотоніського району
Головка Людмила Миколаївна
учитель зарубіжної літератури та
російської
мови ЗОШ - III ст.. №1 м. Городища
Краскова Людмила Володимирівна

http://oipop.ed-sp.net/component/option,com_metod/metodTask,metodDetails/catid,200/metodId,413/Itemid,51/

Пояснювальна записка

Ознайомлення з творами письменників США проводиться в школі на уроках зарубіжної літератури з 5 по 11 класи.

Програми факультативного курсу «Література США» розраховані для класів з поглибленим вивченням гуманітарних предметів та класів філологічного профілю (7,8,10,11).

Основною метою факультативного курсу є залучення учнів до найвищих досягнень американської літератури і культури, національних духовних цінностей американського народу, формування естетичного смаку, високої читацької і загальної культури.

У зв'язку з цим основними завданнями програм є читання і вивчення творів американської літератури, засвоєння їх художніх цінностей та підготовка школярів до самостійного опрацювання літературних творів в школі і за її межами.

Вивчення факультативного курсу «Література США» у старших класах передбачає систематичний підхід. Такий підхід закладено й у програму із зарубіжної та української літератури для загальноосвітніх навчальних закладів, у яких вивчення матеріалу на історико-літературній основі починається з 8 (в українській – з 9) класу. Узгодженість програм дозволить учителеві-практику краще і доцільніше викладати навчальний матеріал.

Програма націлена на формування у школярів потреби в широкому узагальненні та цілісному сприйнятті життя й історичної долі американського народу та людства, в осмисленні ролі мистецтва, а також творчого шляху письменників, їх вкладу в світову культуру.

Головним об'єктом вивчення на факультативних заняттях з американської літератури є тексти літературних творів, що не применшує важливості засвоєння школярами певного обсягу відомостей про життя письменників, добу написання творів, художні системи, до яких вони належать. Однак, учителю особливу увагу слід звернути на роботу безпосередньо з художнім текстом: уміння учнів аналізувати та інтерпретувати, бачити художні деталі, розуміти творчий задум письменника та оцінювати особливості його реалізації. Саме такий підхід до вивчення художніх творів допоможе школярам сприйняти літературу як мистецтво слова, сформує не пасивного споживача певного обсягу інформації, а особистість, здатну самостійно її здобувати, поновлювати, коригувати та інтерпретувати протягом усього свого життя.

Оглядові теми знайомлять з особливостями тієї чи іншої епохи та літературних напрямів. Монографічні теми досить повно показують картину життя і творчості письменника та надають можливість необхідного текстуального вивчення художнього твору. Підбір авторів і творів, зміст анотацій дозволяє вчителю акцентувати увагу на духовно-моральних і естетичних цінностях твору.

Факультативний курс «Література США» має сприяти поглибленню літературної освіти учнів.

Навчальний матеріал програм розподілено за такими рубриками:

- *«Кількість годин (відведених на вивчення розділу\теми)»;
- *«Зміст навчального матеріалу (конкретне змістове наповнення розділу/теми)»;
- * «Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів».

Об'єкт вивчення – твори найбільш відомих представників американської словесності.

Мета факультативу – залучити школярів до скарбниці американської культури, ознайомити їх з визначними зразками художньої літератури США, дати чи поглибити уявлення про національну своєрідність та загальнолюдську цінність включених до предмета літературних творів.

Факультатив «Література США» має здійснювати такі головні **завдання:**

- Виховувати в учнів толерантність до іншої думки, повагу до інших національних традицій;
- Підвищувати інтерес учнів до читача і розширити їхній читацький досвід;
- Знайомити з духовними здобутками й художніми здобутками літератури США;
- Сприяти перетворенню духовних цінностей, закарбованих у літературних творах, в індивідуальний досвід учнів;
- Вчити школярів сприймати літературний твір як мистецьке явище, розуміти його художню своєрідність, особливості індивідуального стилю автора.

7 клас

Дата	№ з/п	Кількість годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня підготовки учнів
------	-------	-----------------	-----------------------------	---

	1	1	<p align="center">Вступ</p> <p>Пізнавальне значення американської літератури (США): зображення в ній життя, побуту, звичаїв, моралі, світогляду народів світу, зокрема США</p>	<p>Учень:</p> <p><i>визначає</i> пізнавальне значення літератури США</p> <p><i>будує</i> образний ряд;</p>
	2	1	<p align="center">Міф і література</p> <p>Натаніель Готорн (1804-1864) прозаїк. <i>«Мідас, золотий король»</i>. Міф про царя Мідаса, його обробка в казці Готорна. Наближення письменником античних міфів до американської дійсності. Філософський, загальнолюдський зміст казки <i>«Мідас, золотий король»</i>.</p>	<p><i>характеризує</i> головних і другорядних героїв творів;</p> <p><i>складає</i> плани-характеристики героїв та плани до глав творів;</p>
	3	3	<p>Генрі Водсворт Лонгфелло (1807 - 1882). <i>«Пісня про Гайавату»</i> (ключові епізоди, розділи). Поєднання в міфах американських індіанців уявлень про богів та історичної пам'яті про реального вождя газавату (15 ст.) поетичний переказ індіанських міфів у поемі Г.В. Лонгфелло. Зображення Газавати як мудрого вождя індіанців і мужньої людини. Заклик до миру та злагоди між людьми.</p>	<p><i>пояснює</i> доцільність обраних авторами тем;</p> <p><i>висловлює</i> судження щодо моральних та етичних питань творів;</p> <p><i>уміє</i> аналізувати та узагальнювати вивчений матеріал;</p> <p><i>обґрунтовує</i> власні думки доводить судження;</p> <p><i>орієнтується</i> у літературознавчих поняттях;</p> <p><i>вміє</i> виразно читати художні твори.</p>

	4	3	<p>Пригодницькі та історичні романи, повісті, оповідання</p> <p>Джеймс Фенімор Купер (1789-1851) – видатний автор історичних «індіанських» романів циклу «Шкіряна панчоха» («Піонери», «Останній із могікан», «Прерія», «Слідопит», «Звіробій»). Місце дії роману «Останній із могікан», головні герої, їхня мужність і чесність, Майстерність змалювання подій, захоплюючий сюжет, пізнавальне значення роману.</p>	<p>Учень: повідомляє короткі відомості про автора; характеризує головні і другорядні образи; обґрунтовує власні думки; уміє аналізувати та узагальнювати вивчений матеріал; орієнтується в літературознавчих поняттях;</p>
	5	3	<p>Джек Лондон (Джон Гріффіт) (1876- 1916) – відомий письменник-новеліст, романіст. Новела «Біла тиша». Гострота конфліктів, виразність сильних, небуденних характерів, мальовничість пейзажу. «Поклик предків», Виразність вияву непересічних характерів, моральної сили за умов експериментальної ситуації.</p>	
	6	4	<p>Гарріет Бічер Стоу (1811-1896). Роман «Хати́на дядька То́ма». Згубний вплив рабства на душу людини. Висока людяність, теми справедливості й насильства у романі. Сполучені Штати у творі письменниці, головні герої.</p>	
	7	3	<p>Новелістика і детектив, гумор і сатира</p> <p>Едгар Аллан По (1809-1849). Комічне і жахливе як провідні течії новелістики По. Новели ПО як попередника детективного жанру. «Чорний кіт», «Вбивство на вулиці морг», «Викрадений лист».</p>	<p>Учень: визначає пізнавальне значення творів Е.А.По, М.Твена, О.Генрі; будує образний ряд; характеризує головних і другорядних героїв</p>

8	2	Захоплюючий сюжет, гострота конфліктів. Марк Твен (Семон Ленгхорн Клеменс), (1835-1910) – автор гумористичних оповідань, романів і сатиричних памфлетів. «Як я редагував сільськогосподарську газету», «Як мене обирали в губернатори», «Як я». Дотепність та критична гострота творів. Своєрідність суто американського гумору.	творів; <i>складає</i> плани-характеристики героїв та плани до глав творів; <i>пояснює</i> доцільність обраних авторами тем; <i>висловлює</i> судження щодо моральних та етичних питань творів; <i>уміє</i> аналізувати та узагальнювати вивчений матеріал; <i>обґрунтовує</i> власні думки доводить судження; <i>орієнтується</i> у літературознавчих поняттях; <i>вміє</i> виразно читати художні твори.
9	2	О. Генрі (Уільям Сідні Портер) 1862 -1910). Гумор і людяність новелістики (оповідання з циклів «Чотири мільйони», «Запалений світильник»). Майстерність в зображенні героїв та незвичайних комічних ситуацій у новелі «Вождь червоношкірих» +1-2 новели (за вибором вчителя чи учнів)	
9	4	Фантастика і романістика Герман Мелвілл (1819 - 1891) прозаїк, поет. «Мобі Дік, або Білий Кит» (1851). Філософські, соціальні, мариністичні, пригодницькі, фантастичні аспекти оповіді. «Друге дихання» роману в 20-ті роки ХХ століття.	Учень: <i>визначає</i> пізнавальне значення творів Г.Мелвіла, Р.Д.Бредбері, А.Азімова <i>будує</i> образний ряд; <i>характеризує</i>
10	3	Рей Дуглас Бредбері (1920) - майстер науково-фантастичних романів та оповідань. Висока людяність його творів, висвітлення у них гострих моральних. Соціальних, духовних проблем. «Процвітай, Літо!» , «Канікули» ,	головних і другорядних героїв творів; <i>складає</i> плани-характеристики героїв та плани до глав творів; <i>пояснює</i> доцільність

			«Марсіанські хроніки».	обраних авторами тем; <i>висловлює</i>
11	2		Айзек Айзімов (1920 - 1922). «Фах». Погляд письменника-фантаста на освіту майбутнього. Проблеми самостійного інтелектуального пошуку, здобуття знань. Ситуація випробування характеру у творі. Чи інше оповідання (на вибір) із першого циклу про роботів	судження щодо моральних та етичних питань творів; <i>уміє</i> аналізувати та узагальнювати вивчений матеріал; <i>обґрунтовує</i> власні думки доводить судження; <i>орієнтується</i> у літературознавчих поняттях; <i>вміє</i> виразно читати художні твори.
12	2		Роберт Шеклі (1928 -) - прозаїк - фантаст. Тематичний спектр творів Шеклі Р. (життя суспільства майбутнього, освоєння далеких світів, контакти з представниками інших цивілізацій). Соціально і морально-психологічні проблеми - у центрі уваги письменника. «Запах думки». Головні проблеми твору.	
13	1		Підсумковий урок. . Узагальнення та систематизація вивченого протягом року матеріалу. Вибір теми для творчої роботи на протязі 8 класу.	Учень: узагальнює і аналізує вивчений матеріал.

8
клас 34
години

Дата	№ з/п	Кількість годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня підготовки учнів
------	-------	-----------------	-----------------------------	---

	1	1	<p>Велич людини в умовах суворої природи. Джек Лондон (1876-1916). Вступ. 1 «Донька Північної зорі» 1 «Рудий вовк» 1 «Люди з сорокової милі»</p>	<p>Учень: <i>знає</i> та виділяє характерні риси творчості окремих письменників;</p> <p>сюжет та особливості композиції твору;</p> <p>основні теми твору;</p> <p><i>вміє</i> визначати ідейно-художню роль елементів твору;</p>
	2	1	<p>Цікаві історії з життя тварин Ернест Сетон-Томпсон (1850-1946) Вступ.</p> <p>2 «Доміно»</p> <p>2 «Мустанг-іноходець»</p> <p>2 «Снап» («Історія бультер'єра»)</p>	<p><i>характеризує</i> героїв творів;</p> <p><i>визначає</i> авторське ставлення до героїв творів;</p> <p><i>аргументує</i> власні думки;</p> <p><i>складає</i> план власного усного і письмового виступу;</p> <p><i>складає</i> відгуки про літературний твір <i>обґрунтовує</i> власні думки, <i>аналізує</i> судження;</p> <p>Учні: організують круглий стіл, проводять дискусію.</p>
	3	1	<p>Незвичайні ситуації зі співжиття тварин Джейн Олівер Кербуд (1878-1927). Вступ.</p> <p>4 «Волоцюги півночі»</p> <p>4 «Грізлі»</p>	<p><i>складає</i> план власного усного і письмового виступу;</p> <p><i>складає</i> відгуки про літературний твір <i>обґрунтовує</i> власні думки, <i>аналізує</i> судження;</p> <p>Учні: організують круглий стіл, проводять дискусію.</p>
	4	1	<p>Боротьба за землю між корінними жителями – індіанцями і європейськими колоністами Джеймс Фенімор Купер (1789-1851). Вступ.</p> <p>5 «Останній із могікан»</p>	<p><i>характеризує</i> героїв творів;</p> <p><i>визначає</i> авторське ставлення до героїв творів;</p> <p><i>аргументує</i> власні думки;</p> <p><i>складає</i> план власного усного і письмового виступу;</p> <p><i>складає</i> відгуки про літературний твір <i>обґрунтовує</i> власні думки, <i>аналізує</i> судження;</p> <p>Учні: організують круглий стіл, проводять дискусію.</p>

5	1	Проблема боротьби добра і зла у людських взаєминах Томас Майн Рід (1818-1883). Вступ.	Учень: узагальнює і аналізує вивчений матеріал; <i>готує</i> реферат на літературну тему за декількома джерелами.
	5	«Вершник без голови».	
	1	Засідання клубу «Знавців зарубіжної літератури».	
	1	Підсумкове заняття. Підсумок. Узагальнення та систематизація вивченого протягом року матеріалу. Круглий стіл.	

10 -11 класи (68 год.)

Дата	№ з/п	Кількість годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня підготовки учнів
	1	2	Американська новела. ХІХ ст. - ХХ ст. штрихи до портрета Америки даного періоду.	Учень: <i>визначає</i> основні історичні, соціальні, етичні риси Америки даного періоду; <i>дає</i> визначення новели, як жанру; <i>переказує</i> та <i>дає</i> аналіз творів, що вивчаються; <i>будує</i> образний ряд; <i>характеризує</i> головних і другорядних героїв творів; <i>складає</i>
	2	6	Едгар Аллан По (1809 - 1849) - поет, новеліст, критик. Вибрані оповідання, обговорення 2-3 новел. «Окуляри», «Обурення як точна наука», «Маятник і провалля», «Таємниці марії Роже».	
	3	6	Генрі Джеймс (1843 - 1916) - прозаїк, есеїст, драматург, критик. «Дейзі Міллер» (1879). Людина та умовності європейського суспільства. Тонкий психологізм та довершеність новели «Поворот гвинта» (1898).	
	4	4		

			<p>О.Генрі (1862 - 1910) - прозаїк, автор більше 280 оповідань, скетчем, гуморист.</p> <p>Гумор та людяність новелістики О Генрі. Оповідання із збірки «Чотири мільйони», «Запалений світильник», «Серце Заходу», «Любий пройдисвіт». (3 на вибір).</p>	<p>плани-характеристики героїв та плани до глав творів;</p> <p><i>пояснює</i></p> <p>доцільність образних авторами тем;</p> <p><i>висловлює</i></p> <p>судження щодо моральних та етичних питань творів;</p> <p><i>уміє</i></p> <p>аналізувати та узагальнювати вивчений матеріал;</p> <p><i>обґрунтовує</i></p> <p>власні думки доводить судження;</p> <p><i>орієнтується</i> у літературознавчих поняттях;</p> <p><i>вміє</i> виразно читати художні твори;</p> <p><i>визначає</i></p> <p>основні історичні, соціальні, етичні риси Америки даного періоду;</p> <p><i>дає</i></p> <p>визначення новели, як жанру;</p> <p><i>переказує</i></p> <p>та дає аналіз творів, що вивчаються;</p> <p><i>будує</i></p> <p>образний ряд;</p> <p><i>характеризує</i></p> <p>головних і другорядних героїв творів;</p>
5	3			
6	3		<p>Шервуд Андерсон (1876 - 1941) - один із засновників новітньої американської новели; вплив на розвиток американської літератури, зокрема Е.Хемінгуея, В. Фолкнера, Вулф та ін.</p> <p>Проблематика новели «Шедевр Блекфута». Сім'я і суспільство, трагізм таланту в бідності.</p>	
7	3		<p>Курт Воннегут (1922 - 12.04.2007) - прозаїк.</p> <p>Тема істинної сутності людини в новелі «Брехня».</p>	
8	3		<p>Кетрін Енн Портер (1890 - 1980) - прозаїк.</p> <p>Новела «Він». Проблема батьків і дітей, любові до ближнього. Відповідальність людини за того, «кого приручаємо». Чи руйнує бідність мораль і світ сімейних стосунків?</p>	
9	3		<p>Ерскін Колдуелл (1903 - 1987)</p> <p>«У суботу пополудні». Тема расової нерівності. Цінність людського життя. Цинізм «порядних» людей. Людський чи Божий суд. Рівність перед Богом.</p>	
			<p>Мотлі Уїллард (1912 - 1965).</p> <p>«Майже білий юнак».</p>	

10	3	<p>Морально-етична проблематика новели «Власне «Я» людини» в оточенні інших.</p> <p>«Люди - це власне люди», раби умовностей суспільства. Вибір кожної особистості.</p> <p>Ірвін Шоу (1913 - 1984). «Сонячні береги річки Лети». Справжня цінність людського життя. Життя. Що проходить повз нас. Відсутність справжніх людських стосунків.</p>	<p><i>складає</i></p> <p>плани-характеристики героїв та плани до глав творів; <i>пояснює</i></p> <p>доцільність обраних авторами тем; <i>висловлює</i> судження щодо моральних та етичних питань творів;</p>
11	3	<p>Джон Олівер Кілленс (1916-). «Гаманець або життя». Загальнолюдська проблематика новели.</p>	<p><i>уміє</i></p> <p>аналізувати та узагальнювати вивчений матеріал; <i>обґрунтовує</i></p>
12	6	<p>Джон Апдайк (1932 -) Рання новела «Голубине пір'я» (1962). Краса душі і краса вчинку. Вибір людини.</p>	<p>власні думки доводить судження; <i>орієнтується</i></p> <p>у літературо-знавчих поняттях;</p>
13	4	<p>Рінг Ларднер (1885 - 1933) Традиція викриття видимості і захованої за нею сутності людей і вчинків «Любовне гніздечко (1926)». Проблема неуспішного шлюбу, в якому любов - корисливе почуття, що незмінно закінчується холодом і байдужістю. Мотив роз'єднаності людей.</p>	<p><i>вміє</i> виразно читати художні твори. <i>Визначає</i></p> <p>основні історичні, соціальні, етичні риси Америки даного періоду; <i>дає</i></p>
14	3	<p>Філіп Боноскі (1916) «Дорога додому». Цінність людського співчуття, підтримки, розуміння. Шлюб. Сім'я.</p>	<p><i>переказує</i></p> <p>та <i>дає</i> аналіз творам, що вивчаються; <i>будує</i> образний ряд; <i>характеризує</i></p>
15	3	<p>Джойс Керол Оутс(1938)</p>	<p>головних і другорядних героїв творів;</p>

			<p>Ведучі теми творчості - інтерес до соціальних проблем та загострення уваги до людської психіки в «кризових, пограничних ситуаціях». <i>«Здійснення бажань»</i>. Морально-етична проблематика. Почуття і обов'язок.</p> <p>Вільям Фолкнер (1897 - 1962) - прозаїк, лауреат Нобелівської премії.</p> <p>4 <i>«Зійди, Мойсею»</i> (новела). Християнські мотиви. <i>«Ведмідь»</i> (повість). Життя йокнапатофського краю та його жителів, драматична історія американського Півдня.</p>	<p><i>складає</i> плани-характеристики героїв та плани до глав творів; <i>пояснює</i> доцільність обра-них авторами тем; <i>висловлює</i> судження щодо моральних та етичних питань творів; <i>уміє</i> аналізувати та узагальнювати вивчений матеріал; <i>обґрунтовує</i> власні думки доводить судження; <i>орієнтується</i> у літературо-знавчих поняттях; <i>вміє</i> виразно читати художні твори. <i>Узагальнює</i> і <i>аналізує</i> вивчений матеріал.</p>
16	1			
17	6		<p>Джон Стейнбек (1902 - 1968) - прозаїк, лауреат Нобелівської премії(1962). <i>«Заблукавший автобус»</i>. Майстерність оповідань і портретних характеристик через алегоричність. <i>«Перлина»</i> (повість-притча). Згубна влада і вплив багатства.</p>	
18	2		<p>Підсумкові уроки.</p> <p>Творче дослідження учня. Заключний етап роботи власного дослідження. Круглий стіл.</p>	<p>Учень: <i>готує</i> рефе-рат на літературну тему за декількома джерелами; вико-нує творчу роботу, виступає з творчим доробком.</p>